

GJESTEPASIENTER

Orientering til styret

3. APRIL 2020

TOR ROBERT BARTH-HEYERDAHL
Rådgiver Senter for Økonomi

Gjestepasienter

Definisjon:

«Pasienter som er bosatt innenfor opptaksområde til et helseforetak og som behandles ved et annet helseforetak betegnes som gjestepasienter»

Helgelandssykehuset kjøper gjestepasienttjenester innen somatikk og psykiatri/rus. I denne inndelingen er det gjestepasienter innen poliklinikk og døgn-/dagbehandling.

Hvorfor reiser pasientene ut av vår region?

- Helgelandssykehuset har ikke tilbud, for eksempel når det gjelder stråling. Slike pasienter skal reise ut for å få behandling.
- Pasienten benytter seg av ordningen «fritt- behandlingsvalg/sykehusvalg» og årsaker til dette kan være:
 - Ventetid
 - Omdømme
 - Reiseavstand til behandlingssted
- Bindal kommune benytter sykehuset i Namsos som sitt lokalsykehus og pasientene vises som gjestepasienter i våre statistikker.
- Ø-hjelp, dersom en hendelse inntreffer når man er på reise.
- Studenter med bostedsadresse Helgeland og «bopel» på studiested.

Fritt behandlingsvalg

Fritt behandlingsvalg innebærer at en pasient som skal til behandling i spesialisthelsetjenesten har mulighet til å velge mellom offentlige og private behandlingssteder. Fritt behandlingsvalg erstatter og utvider retten til fritt sykehusvalg.

Etter spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a skal de regionale helseforetakene sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon. Samtidig er det slik at sykehusene som er omfattet av ordningen med fritt sykehusvalg etter pasientrettighetsloven § 2-4, er forpliktet til å ta imot alle pasienter som velger seg til sykehuset, uavhengig av bostedsregion.

I henhold til pasientrettighetsloven § 2-4 har alle pasienter som blir henvist til spesialisthelsetjenesten rett til å velge sykehus. Retten gjelder alle offentlige sykehus, samt privateide sykehus som har inngått avtale med et regionalt helseforetak om fritt sykehusvalg. Det er en forutsetning at det pasienten er henvist for, er en del av det avtalte tjenestetilbudet og at avtalerammen ikke allerede er brukt opp.

For å sikre at pasientene får rett til å velge alle de aktuelle institusjonene uansett i hvilken helseregion pasienten bor, krever ikke pasientrettighetsloven § 2-4 at den private institusjonen har avtale med det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion. Det er tilstrekkelig at den private institusjonen har rammeavtale med ett av de regionale helseforetakene. Dette forutsetter samarbeid mellom de regionale helseforetakene og at de har en ordning med internt etter oppgjør (tilsvarende et gjestepasientoppgjør).

Gjestepasienter somatikk

Vi skiller mellom kjøp av somatiske gjestepasienter i og utenfor Helse Nord.

I Helse Nord

I 2019 kjøpte Helgelandssykehuset flest gjestepasienttjenester fra Nordlandssykehuset og Universitetssykehuset Nord-Norge, henholdsvis 12 405 og 5 055. Det ble i tillegg kjøpt 21 opphold/konsultasjoner fra Helse Finnmark. Totalt for 2019 utgjør dette 17 481 opphold/konsultasjoner. Dette tallet har vært relativt stabilt de siste årene, men stiger svakt. For 2018 var tallet 17 074 og i 2017 var tallet 16 979.

Alt kjøp av gjestepasienttjenester i Helse Nord reguleres via den økonomiske inntektsfordelingsmodellen mellom Helse Nord og Helgelandssykehuset. All gjestepasientkjøp betales etterskuddsvis. Det er to års etterslep på aktivitetsdata som brukes i modellen. Det vil si at økt forbruk av gjestepasienttjenester i Helse Nord får først en økonomisk konsekvens to år etter.

Utenfor Helse Nord

Helgelandssykehuset kjøper gjestepasienttjenester fra ca. 50 private og offentlige helseleverandører. Det kjøpes ca. 11 000 opphold/konsultasjoner årlig. Våre største leverandører er:

Radetiketter	Summer av Antall opphold/konsultasjoner
St. Olavs Hospital	3590
Sykehuset Namsos	2965
Oslo universitetssykehus	1520
St. Olavs Hospital, stråleterapi	627
Helse Bergen	358

Alt kjøp av gjestepasienttjenester utenfor Helse Nord faktureres påfølgende måned til Helgelandssykehuset. Noe faktureres direkte til Helse Nord og blir viderefakturert til Helgelandssykehuset. Det er dette gjestepasientkjøpet som får innvirkning på inneværende års regnskap.

I NPR (Norsk pasientregister) lagres informasjon om alle sykehusinnleggelse og polikliniske konsultasjoner ved norske offentlige og private sykehus. Hvert år registreres omtrent en million innleggelse og tre millioner polikliniske besøk. Alle sykehus mottar hver måned en rapport vedrørende månedens gjestepasient kjøp. Det er disse rapportene som danner grunnlag for faktureringen mellom sykehusene. Den kjøpte gjestepasientaktiviteten måles i DRG poeng. Noen få aktiviteter måles i antall kurdøgn. Se eksempel på utdrag av rapport nedenfor.

Oversikt over forventede fakturaer for gjestepasienter

Fakturagrunnlagsnr: 3358536
For: Helgelandssykehuset HF
Periode: Januar 2020
Produksjonsdato: 2020-02-26
Type fakturagrunnlag: Dag/Døgn

1. Produksjon pr. institusjon

Helseforetak	Rapporteringsenhet	Pris gruppe	Enhets pris	Fakt. grad	DRG HDG	DRG kode	Antall (i prisgrp)	Beløp
Akershus Universitetssykehus HF	Akershus	DRG	45 808	0,80	5	112F	1,782	65 304
	SUM						1,782	65 304
Diakonhjemmets sykehus AS	Diakonhjemmet sykehus	DRG	45 808	0,80	8	229	1,156	42 363
	Diakonhjemmet sykehus	DRG	45 808	0,80	10	296	1,172	42 950
	SUM						2,328	85 313
Oslo universitetssykehus HF	Oslo universitetssykehus	DRG	45 808	0,80	1	13	1,112	40 751
	Oslo universitetssykehus	DRG	45 808	0,80	1	25	0,619	22 684
	Oslo universitetssykehus	DRG	45 808	0,80	1	2A	7,877	288 664

Et DRG-poeng i 2020 er kr 45 808,-

Det er DRG-poeng som gir grunnlag for ISF-refusjon. ISF (Innsats Styrte Finansiering) er en aktivitetsbasert finansieringsordning fra staten til de regionale helseforetakene (RHF) for somatisk spesialisthelsetjeneste, samt for polikliniske tjenester innen psykisk helsevern og tværfaglig spesialisert behandling av rusmiddelavhengige (TSB).

Dersom en pasient bosatt i opptaksområde til Helgelandssykehuset mottar en behandling som er vektet 1,0 DRG-poeng (kr 45 808) mottar Helgelandssykehuset 50% DRG (kr 22 904) i inntekt uavhengig av hvor denne pasienten får sin behandling. Dersom denne pasienten er en gjestepasient mottar Helgelandssykehuset en faktura fra behandlende HF på 80% DRG (kr 36 646). Dette er grunnen til at vi har en kostnadsside og en inntektsside i vårt gjestepasient regnskap. For 2019 utgjør dette en ca. kostnad på 133 millioner og en inntekt på ca. 82 millioner.

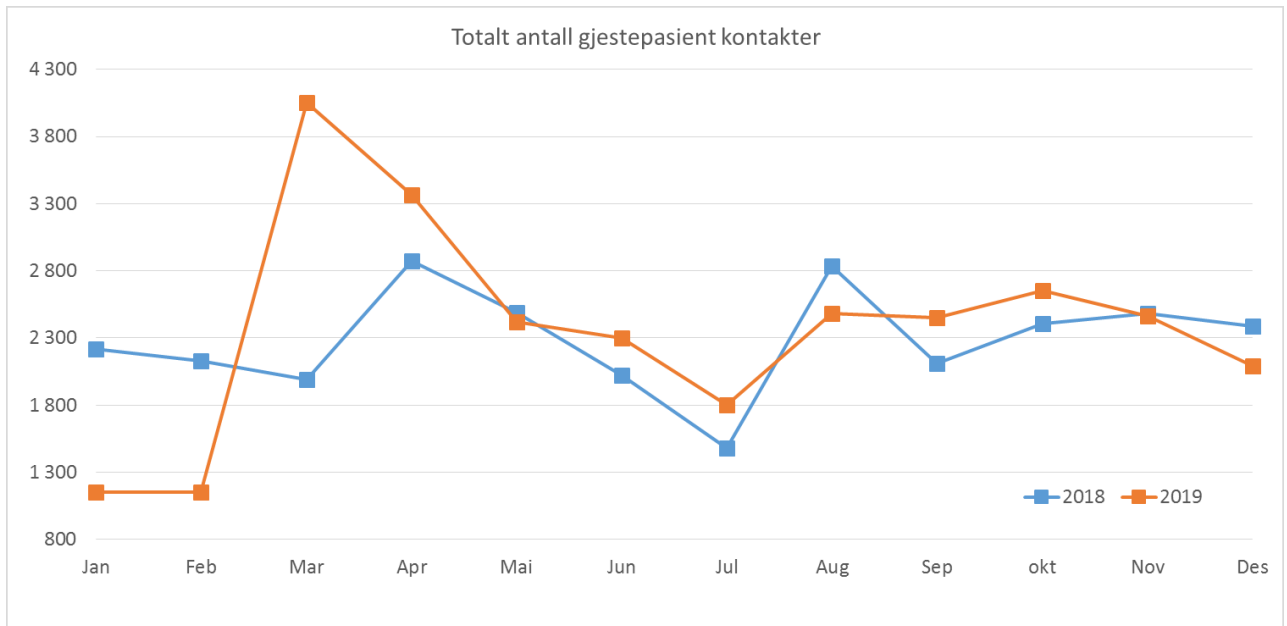
Gjestepasientkjøp i 2018 og 2019

Grafene nedenfor viser gjestepasient kjøpet til Helgelandssykehuset for somatikk i 2018 og 2019. Første graf viser kjøp målt i antall kontakter (opphold/konsultasjoner).

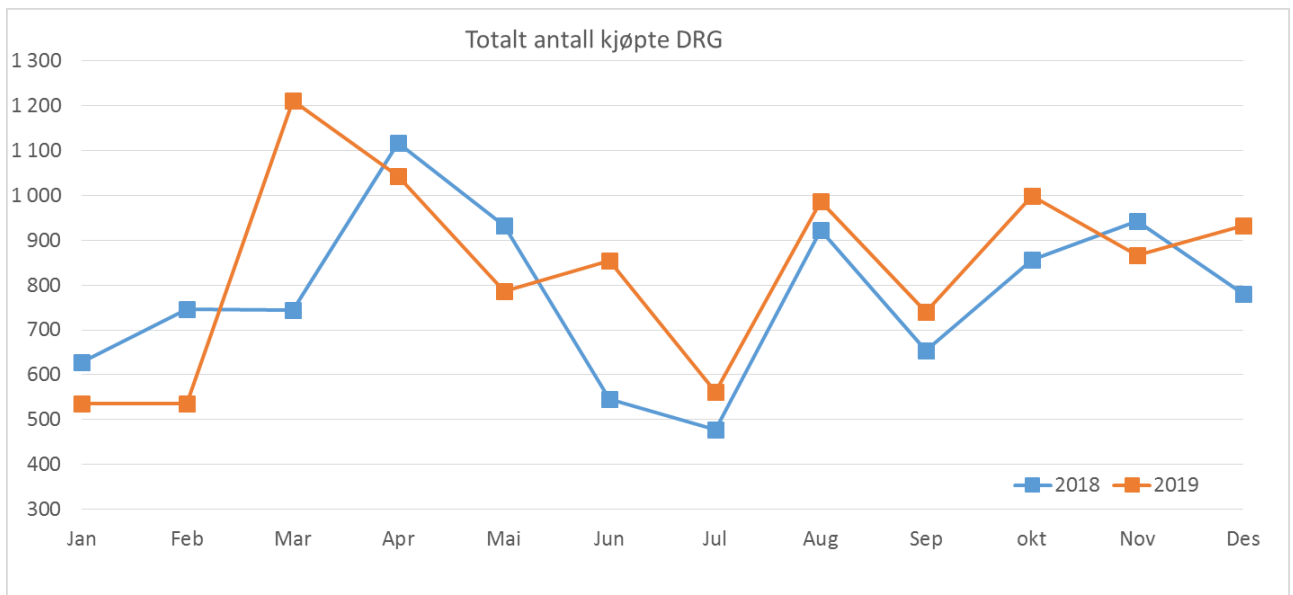
Andre graf viser gjestepasient kjøpet målt i DRG poeng. Begge grafene viser totalt kjøp innenfor og utenfor Helse Nord innen all aktivitet som er innen ISF (aktivitetsbasert finansieringsordning).

I tillegg til dette kjøper Helgelandssykehuset noen somatiske tjenester som har døgnpris. Dette beløper seg årlig til ca. kr 12 millioner.

Totalt antall kjøpte kontakter

Totalt antall kjøpte DRG-poeng

Detaljer ved vår somatikk rapporter.

Våre akkumulerte månedlige rapporter fra NPR (Norsk pasientregister) inneholder følgende parameter. Rapportene er i Excel format og kan utformes etter ønske.

Parameter	Eksempel
Leverandør	Helse Bergen
Rapporteringsenhet	Haukeland Universitetssykehus
Enhetspris (DRG)	45 808,-
Beløp (for oppholdet)	56 142,-
DRG vektning	1,532
HDG (hoveddiagnosegruppe)	9
DRG gruppe	283
Ø-hjelp/planlagt	Planlagt
Antall opphold	1
Sted (kommunenummer)	1813
Kommune navn	Brønnøy
Oppgjørsperiode	2019-04

Det finnes ca. 980 forskjellige DRG koder. Se eksempel nedenfor.

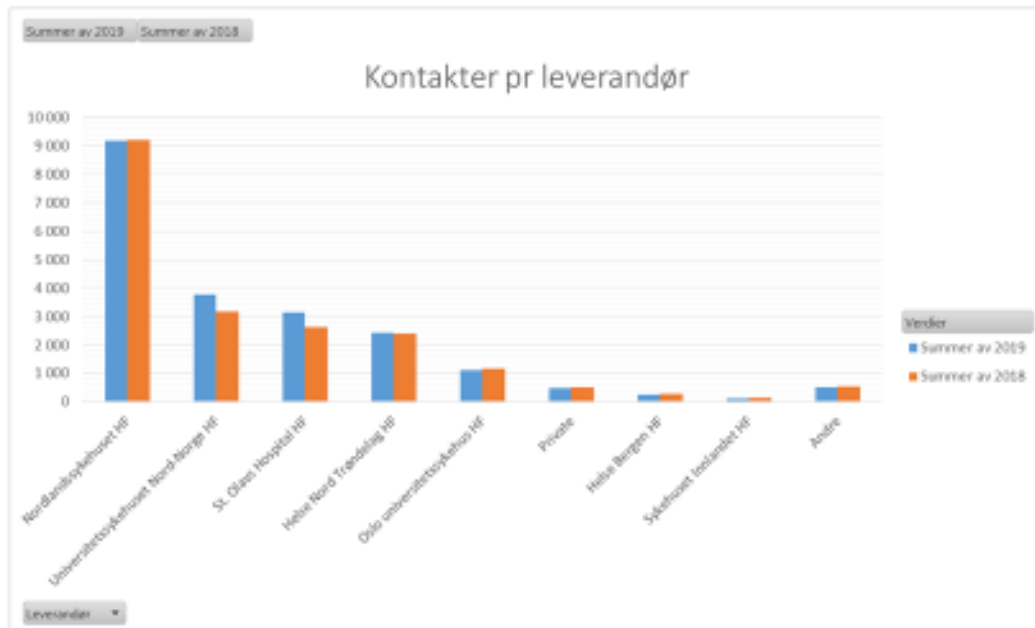
DRGKode	DRGNavn	Kostnadsvekt	Trimp	Prose	DRGBasispoeng	HDGKode	ErGyldigforS	DRGTjenestetyp	ErGyl	DRG_CCNi	DRG_CCGruppe	ErSomatikk
491	Proteseop og replantasjon i skulder/albue/håndledd	2,997	12 K		2,997	8	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja
493	Endoskopisk eller laparoskopisk kolecystektomi u/ eksplor av gallegai	2,093	17 K		2,093	7	0	Ordinære innleggelse med ov	0	1	493_494	Ja
494	Endoskopisk eller laparoskopisk kolecystektomi u/ eksplor av gallegai	1,305	7 K		1,057	7	0	Ordinære innleggelse med ov	0	0	493_494	Ja
495	Lungetransplantasjon	22,753	65 K		22,753	4	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja
502	Mastektomi med rekonstruksjon av bryst v/ondartet svulst	3,050	10 K		3,050	30	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja
509	Andre operasjoner på bryst	1,135	5 K		1,135	30	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja
520	Obstruktivt søvnapnesyndrom (OSAS)	0,178	3 M		0,178	3	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja
521	Operativ korreksjon av obstruktivt søvnapnesyndrom (OSAS)	0,643	2 K		0,253	3	0	Ordinære innleggelse med ov	0	Null	Null	Ja

Disse 980 forskjellige DRG kodene sorteres inn i 25 forskjellige hoved diagnose grupper (HDG). Ut fra dette kan vi månedlig monitorere inne hvilken HDG gjestepasientkjøpet endrer seg. Se eksempel nedenfor, tall fra mars 2020.

Kontakter i HDG				
Tekst	HDG	HTIÅ 2019	HTIÅ 2020	Endring
Nervesystem	1	120	148	28
Øye	2	195	193	-2
ØNH	3	114	92	-22
Åndedrettsorgan	4	59	42	-17
Sirkulasjonsorgan	5	109	125	16
Fordøyelsesorgan	6	99	98	-1
Lever, galle, bukspyttel	7	15	52	37
Muskel, skjelett, bindevev	8	395	422	27
Hud og underhud	9	65	61	-4
Indresekretoriske-, ernæring og stoffskiftesykdom	10	53	45	-8
Nyre og urinveissykdommer	11	55	81	26
Sykdom mannlige kjønnsorganer	12	59	37	-22
Sykdom kvinnelige kjønnsorganer	13	41	69	28
Sykdommer under svangerskap, fødsler og barsel	14	40	59	19
Nyfødte	15	6	10	4
Sykdom i blod, bloddannende organer og immunapparat	16	9	13	4
Myeloproliferative sykdommer	17	49	38	-11
Infeksiøse og parasittære sykdommer	18	24	19	-5
Psykiske lidelser og rus	19	12	17	5
Skader forgiftninger av medikamenter/andre stoffer	21	14	13	-1
Forbrenning	22	0		0
Faktorer som påvirker helsetilstanden	23	50	76	26
Sykdom i bryst	30	30	28	-2
Kategorier på tvers av flere hoveddiagnoser	40	67	162	95
Kategori for feil og uvanlig diagnose	99	0	2	2
(tom)		0		0
Total		1680	1902	222

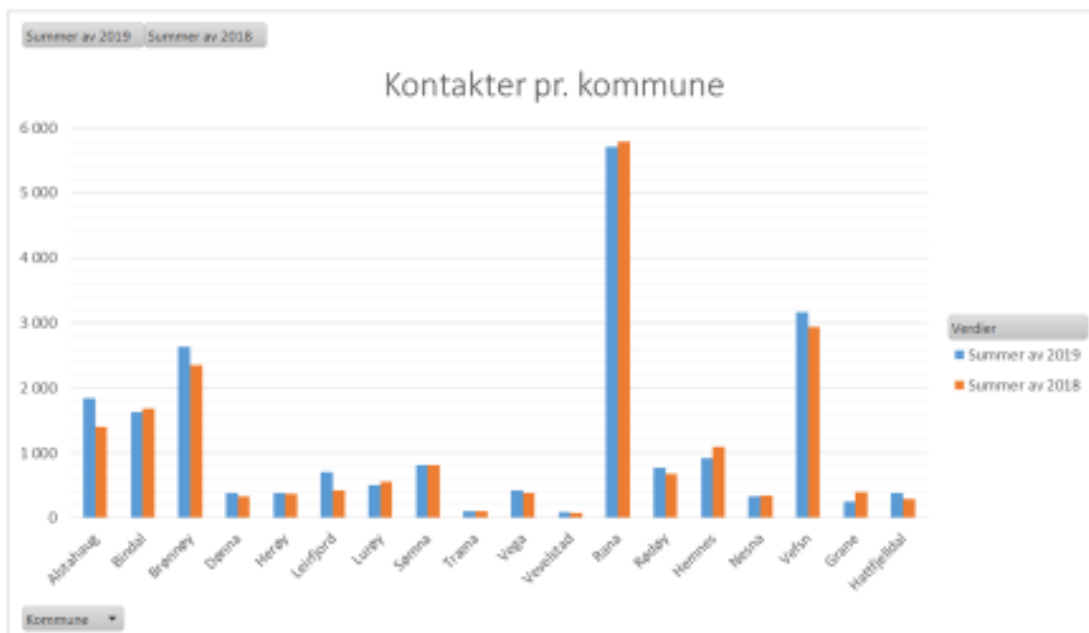
Ut fra parameterne vi har tilgjengelig kan vi sammenstille disse på forskjellige måter for å fremskaffe ønsket informasjon vedrørende Helgelandssykehuset sitt gjestepasientkjøp. Her er noen grafiske eksempler, tallene i disse foilene er ikke oppdatert og er bare ment som eksempler.

Til disse HFene reiser våre gjestepasienter (somatikk)

2

Fra disse kommunene reiser pasientene ut (somatikk)

3

Kjøp av døgnbehandling innen psykiatri er utenfor ISF systemet og er basert på avtalte døgnpriser mellom regionale helseforetakene.

Vedtatt prisliste gjestepasientoppgjør mellom regionene - 2020			
Område	Vedtatt prisliste 2020	Enhet	Merknad
Psykisk helsevern - VOP døgnbehandling			Fakturering mellom HF, NOK utarbeider grunnlag
DPS	5 200	Per døgn	
Sykehusavd.	9 000	Per døgn	
Sikringspost (bemanningfaktor 1:5)	21 000	Per døgn	
TSB døgnbehandling			Fakturering mellom HF, NOK utarbeider grunnlag
Døgnopphold	4 100	Per døgn	
Tvang, familie, skjerming	8 400	Per døgn	
Akutt (herunder avrusning og stabilisering)	10 300	Per døgn	
ISF poliklinikk psykisk helsevern og TSB			
Psykisk helsevern og TSB, poliklinikk			Fakturering mellom HF, NOK utarbeider grunnlag
	10 700	Per DRG-poeng	
Somatikk i HF uten ISF			
Nyfødt screening	500	pr screening	Utvidet screening fra 2019 og varig lagring av blodprøver
Spesialsykehuset for epilepsi (OUS): Kurdøgn voksne	10 900		
Spesialsykehuset for epilepsi (OUS): Kurdøgn voksne, psy. utv.hemmede	13 000		
Spesialsykehuset for epilepsi (OUS): Kurdøgn barn	12 500		For ledsager faktureres kun oppholdskostnader.
Spesialsykehuset for epilepsi (OUS): Solbergtoppen rehabilitering	7 200		
Spesialsykehuset for epilepsi (OUS): ambulant virksomhet pr utreise	45 000		Ny i 2018
Geilomo bamesykehus (OUS) - Kurdøgn pr pasient	5 200		For ledsager faktureres kun oppholdskostnader.
Rehabilitering i HF uten ISF			
Granheim (Sykehuset Innlandet HF)	4 000		
Nordagutu (Sykehuset Telemark HF)	3 500		
Laboratorietjenester og radiologi			
Polikliniske laboratorieprøver	1,879 ganger refusjonssats fra Helfo		Fakturering mellom RHF/HF, Hdir utarbeider grunnlag
Laboratorieprøver for innliggende pasienter som analyseres i annen region og ikke utløser takst	2,879 ganger refusjonssats fra Helfo		Faktureres direkte mellom HF
Polikliniske røntgenprøver (inkl PET-scan)	1,3 ganger refusjonssats fra Helfo		Fakturering mellom RHF/HF, Hdir utarbeider grunnlag

På samme måte som i somatikken mottar Helgelandssykehuset rapporter fra NPR som viser månedens kjøp av gjestepasienttjenester innen poliklinikk og døgnbehandling utenfor Helse Nord. I 2019 utgjorde dette ca. 567 døgn til en kostnad av ca. 4 millioner, og poliklinikk 227 DRG-poeng til en kostnad av kr 2,9 millioner og inntekt på kr 0,6 millioner.

For området gjestepasientkjøp innen psykiatri i Helse Nord, har vi ingen gode rapporter tilgjengelig.

Tiltak Gjestepasientprosjekt

Hjemhenting av gjestepasienter har flere ganger hatt oppmerksomhet og prioritet i Helgelandssykehuset. Å behandle pasienter fra egen region innebærer en stor økonomisk gevinst for HSYK og forventede fordeler for pasientene. Analyser viser at for mange pasienter reiser/sendes ut av foretaket for behandling. Å kunne redusere denne pasientlekkasjen er sterkt ønskelig og nødvendig, både ut fra et faglig og økonomisk ståsted.

Vi har for årene 2018-2019 hatt gjestepasientprosjekt innenfor fire definerte områder: Ortopedi, Øre-Nese-Hals, Øye og nevrologi. Resultat 2019:

Måned 12			Kontakter				Reisekostnader			DRG kostnader (spart)		
Fagområde	Enhet	Mål 2018	2018	2019	Endring	Plan endring	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring
Ort	MIR	40 proteser	110	69	-41	40	509 594	315 085	-194 509	4 855 424	3 131 656	-1 723 768
ØNH	SSJ	250 kons	1 740	1 816	76	250	7 105 931	7 396 587	290 656	1 222 935	1 312 383	89 448
Øye	MSJ	450 kons	408	179	-229	450	1 649 034	741 811	-907 223	382 722	177 446	-205 276
Nevro	MSJ	50 carpal	152	147	-5	50	542 431	536 846	-5 585	79 213	78 770	-443
Total			2 410	2 211	-199	790	9 809 008	8 992 348	-816 661	6 540 294	4 700 255	-1 840 039

Denne oversikten viser at selv om vi ikke oppnådde det vi hadde satt som mål, så har dette gitt 1,8 mill. kr. lavere kostnader på gjestepasienter og sparte pasientreisekostnader på ca. 0,8 mill. kr.

Likevel er det slik at det totale gjestepasient kjøpet har økt innenfor somatikk de siste årene.

Administrerende direktør har derfor besluttet at hjemhenting av gjestepasienter innenfor somatikk skal videreføres og ha nytt fokus i 2020. Enhetsdirektør for Prehospitaltjenester Siri Tau Ursin skal være prosjektleder for prosjektet. Vi ser nødvendigheten av at fagmiljøene må enda tettere på for å lykkes med prosjektet. Vi har hatt møte med klinikere fra medisin og kirurgi på alle enhetene, og i midten av februar gikk følgende bestilling ut til enhetene fra prosjektleder:

1. Hvert fagområde skal identifisere mellom 2 og 5 diagnoser eller pasientgrupper som de vil ha fokus på å gi et tilbud/øke tilbudet til slik at vi reduserer antall gjestepasienter. De minste fagene kan velge å ha fokus på to, større fag forventes å finne fem grupper/diagnoser.
2. Gruppene/diagnosene som velges må representere et visst volum.
3. Fagfeltene må gi en kort beskrivelse av hvordan man vil øke tilbudet/gi et tilbud, innenfor de ressursene man allerede har.
4. Fagfeltene må samarbeide slik at man ikke ender med å lage «konkurrerende» tilbud på de ulike enhetene (gjelder der fag finnes på to eller flere enheter).
5. Enhetene bes kartlegge hvorfor det er lekkasje av pasienter innenfor de diagnosene/pasientgruppene man identifiserer i pkt. 1
6. Enhetene bes også gjennomgå egen henvisningspraksis (inkludert blodprøver og rtg som går ut av eget foretak), og sette inn ev tiltak for å sikre bruk av tilbud i eget foretak der det er mulig.

Frist for å svare på pkt. 1-4: 01.03.2020

Frist for å svare ut pkt. 5-6: 01.04.2020

Neste steg vil også involvere informasjon ut til våre rekvirenter, andre sykehus, pasientene osv. Her vil vi samarbeide med samhandlingssjef og PKO (Praksiskonsulent). Det finnes flere foreslåtte tiltak innenfor dette området som vil bli vurdert tatt tak i underveis.

Henvisningspraksis både internt og eksternt, ventetider, tilgjengelig kompetanse, kontroller ved andre foretak, hvorfor velger pasienter å reise ut med mer, er stikkord i denne sammenheng.

Tiltak gjestepasienter somatikk er risikovektet til 8,0 mill. kr på gjestepasientbudsjettet, og 2,6 mill. kr på pasientreiseområdet.

På grunn av Covid-19 situasjonen vi nå står i, har det ikke vært mulig å følge opp gjestepasientprosjektet slik som forutsetningen har vært.